

О.Д. Тімченко, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Процес інформатизації сучасного суспільства істотно впливає не лише на стан економіки і рівень життя людей, але і на їхній інтелектуальний потенціал і вимоги до якості освіти. Важливим завданням побудови інформаційного суспільства є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу освіти. Проблема сумісності освітніх і інформаційно-комунікаційних процесів знайшла своє відображення в такій формі організації навчального процесу, як дистанційне навчання, що дозволяє конструювати навчальний матеріал з урахуванням диференціації творчої діяльності студентів, їхніх можливостей і бажання самостійно підвищувати свій професійний рівень, призводить до розширення педагогічних методів і змінення характеру всього навчального процесу.

Дослідження ролі та місця дистанційного навчання в системі вищої освіти показує, що необхідно чітко визначити педагогічну систему, яка його реалізує. В інваріантній своїй частині кожна педагогічна система складається з так их компонентів, як мета і зміст навчання, об'єкти і суб'єкти, способи, методи і форми навчання. За умов цілеспрямованого, організованого, інтерактивного дистанційного навчального процесу компоненти мають деякі відмінності від традиційних. Порівняння ефективності дистанційного й аудиторного навчання на основі опитування викладачів С ША показало: на думку 57% викладачів, результати дистанційного навчання не поступають, а іноді, навіть перевершують результати традиційних занять. 33,3% опитаних викладачів вважає, що в найближчі роки результати дистанційного навчання перевершать результати аудиторного.

Дистанційний курс (ДК) – це особлива, заснована на дистанційній технології форма надання змісту й організації всієї навчальної дисципліни. Таким чином, навчальна дисципліна може включати як дистанційні курси, так і традиційні форми надання змісту й організації навчальної діяльності. ДК являє собою дидактичний, програмний і технічний комплекс, за допомогою якого можна досить ефективно реалізувати цикл щодо вивчення дисципліни, використовуючи при цьому як традиційні, так і дистанційні навчально-інформаційні компоненти (лекції, семінарські заняття, практичні і лабораторні роботи, консультації, контрольні роботи та ін.).

Але необхідно звернути увагу на те, що створення дистанційних курсів має деякі переваги та недоліки. До основних переваг можна віднести:

- відносно гнучкий графік організації навчального процесу в часі;
- некритичність до місця перебування викладача і студентів;
- можливість повного моніторингу навчальної діяльності студента;
- підвищення рівня індивідуалізації навчання;
- автоматизація проведення контрольних заходів;
- підвищення рівня наочності змісту навчального матеріалу.

Потрібно виділити і недоліки:

- додаткові вимоги до інформаційної і телекомунікаційної культури викладачів і студентів;
- складне і дороге матеріально-технічне забезпечення.

Під час розробки дистанційних курсів повнота надання навчально-методичних матеріалів здобуває особливе значення. Вони повинні включати відповіді на всі питання, що можуть виникнути у студента, як за методикою вивчення курсу, так і безпосередньо за навчальним матеріалом. Це стосується порядку і логіки вивчення матеріалу, методики відповідей на контрольні запитання, тестові завдання, участі в дискусіях, написання рефератів та ін.

Подальший розвиток дистанційного навчання у вищій школі вимагає формування єдиного інформаційного освітнього середовища.

Для цього необхідно йти шляхом створення архівів загальнодоступних навчальних матеріалів, що базуються на уніфікації навчальних компонентів. Використання об'єктно-орієнтованої інформаційної технології створення навчальних об'єктів у системах дистанційного навчання дозволить здійснити перехід від індивідуальних рішень до промислового виробництва і широкого обміну навчальними матеріалами. Для рішення цієї проблеми необхідний, розроблений з урахуванням світового досвіду, набір національних стандартів, тісно пов'язаних з регулюванням у галузі системи освіти в Україні.

Розвиток системи дистанційного навчання припускає забезпечення максимальної інтерактивності. Навчання лише тоді стає повноцінним, коли досягається імітація реального спілкування з викладачем, – до цього і варто прагнути. Необхідно використовувати сполучення різних типів електронних комунікацій, які дозволяють компенсувати недолік особистого контакту за рахунок віртуального спілкування.